

Soğanlı bitkilerin zararını kim verir?

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; гл.ас. д-р Дима Маркова; проф. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 12.04.2018 Брой: 4/2018

Soğan, sarımsak ve pırasada mildiyö (*Peronospora destructor* (Berk.) Casp.)

Bu hastalık, soğan için en büyük ekonomik öneme sahip hastalıktır. Arpacık soğanı, baş soğan ve yeşil soğanın yanı sıra tohum üretim parsellerine de saldırır. Enfekte dikim materyalinden, klorotik, kıvrık yapraklı zayıf bitkiler gelişir. Yüksek hava neminde, yapraklar mantarın sporlanmasıyla oluşan gevşek bir mor örtüyle kaplanır. Hava akımlarıyla taşınan sporlar, sağlıklı bitkilerin yaprak koltuklarına ulaşır ve yeni enfeksiyonlara neden olur. Daha sonra, yapraklarda sarımsı, çökük, yanmış doku lekeleri belirir. *Stemphylium allii* bu lekeleri ikincil olarak kolonize eder ve lekeler kararır. Yağışlı yıllarda hastalık tüm yaprak kitlesini etkiler ve yalancı gövde üzerinden soğanlara inerek onları enfekte eder. Enfekte soğanlarda misel ve toprakta oospor halinde kışlar. Mantar

спорları, 7-16⁰C sıcaklıkta bir su damlasında çimlenir. Pırasa ve sarımsağı daha az ölçüde etkiler. Patojenin gelişimi için koşullar elverişli olduğunda koruyucu uygulamalar yapılır. İlk lekeler görüldükten sonra mücadele yapılır: Acrobat Plus WG 200 g/da; Bordo Bulamacı 20 WP 375-500 g/da; Zoxis 250 SC 80-100 ml/da; Corsate 60 WG 30-40 g/da; Melody Compact 49 WG 185 g/da; Orvego 70 ml/da; Pencozeb 80 WP 200-250 g/da; Pencozeb 75 WG 210-260 g/da; Polyram DF 180-220 g/da; Presidium One 83-100 ml/da; Ridomil Gold MZ 68 WG 250 g/da; Ridomil Gold R WG (31.06.2020 tarihine kadar geçerli) 500 g/da; Signum WG 150 g/da;

Allium ürünlerinde mor leke (*Alternaria solani* f. sp. *porri* Sor.).

Yapraklarda beyaz merkezli küçük sulu lekeler belirir. Bu lekeler büyüyerek kahverengiden mora döner, kırmızı veya mor kenarlı ve sarı bir hale ile çevrilidir. Büyük lekeler birleşebilir ve tüm yaprağı kaplayabilir. Lekelerin üzerindeki doku ölür. Hastalık yüksek nem koşullarında gelişir. Sporlanma, nemli yaprak yüzeyinde gece gerçekleşir. Mücadele tüm vejetasyon dönemi boyunca yapılır: Bordo Bulamacı 375-500 g/da; Zoxis 250 SC 80-100 ml/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Ridomil Gold R WG (31.06.2020 tarihine kadar geçerli) 500 g/da;

Soğan sineği (*Delia antiqua* Meig.)

Ülkemizde soğanın özelleşmiş bir zararlısıdır, ancak sarımsağı da hafifçe etkiler. Soğan sineği iki tam ve kısmen üçüncü bir döl verir. Toprakta 10-20 cm derinlikte pupa halinde kışlar. Birinci döl sineklerinin uçuşu nisan sonunda başlar. Yumurtalarını yapraklara, soğanlara ve bitkilerin yakınındaki toprak yüzeyine bırakırlar. Zarar birinci dölün larvaları tarafından verilir. Larvalar bitkilere yaprak tabanından girerler. Gövdelerde boyuna galeriler açarak soğana doğru ilerlerler. Zarar gören bitkiler gelişmede geri kalır, solar, yatar ve sonunda kurur. Zarar sonucu dokular fermente olur ve çürük soğan kokusu yayar. Tek bir bitkide birkaç larva gelişebilir ve yeterince beslenemezlerse komşu bitkilerin gövdelerine saldırırlar. Kimyasal mücadele, erginlere, yumurta bırakmadan önce, entomolojik ağ ile 10 süpürmede 5 sinek eşiğinde yöneliktir. Sinekler ilkbaharda vişne ve karahindiba çiçeklenmesi sırasında ortaya çıkar. Geniş spektrumlu insektisitlerle ilaçlama yapılır – Vaztak New 100 EC %0.03 ve Meteor %0.08.

Soğan güvesi (*Acrolepia assectella* Zell.)

Taze tüketim ve tohum üretimi için yetiştirilen soğan, sarımsak ve pırasaya zarar verir. Yılda iki döl verir. Bitki artıkları ve diğer uygun korunaklı yerlerde ergin böcek ve pupa halinde kışlar. Yumurtalar teker teker soğanın yapraklarına ve çiçek salkımlarına bırakılır. Başlangıçta larvalar dar şeritler kazır, daha sonra yapraklara veya çiçek saplarına nüfuz ederek, üst epidermisi etkilemeden, uzunlamasına şeritler halinde yaprak parankimasiyla beslenir. Yapraklar büyüdükçe epidermis çatlar. Tırtıllar çiçek salkımlarına girer, çiçeklere tüneller ve tohumların bir kısmı kurur. Soğan ve pırasanın çiçek saplarına verilen zarar nedeniyle tohum verimi azalır ve kalitesi bozulur. Soğan parselleri, tırtıllar dokulara girmeden önce ilaçlanmalıdır: 1. döl – Mayıs sonu – Haziran başı; 2. döl – Temmuz sonu – Ağustos başı. Etkili insektisitler: Vaztak New 100 EC %0.03; Meteor %0.08 ve Deka EC/Desha EC/Dena EC/Poleci/Decis 50 ml/da.

Allium ürünlerinde yaprak galeri sineği (*Napomyza gymnostoma* Loew)

Allium ürünlerine zarar verir, ancak en büyük ve en belirgin zarar pırasada görülür. Yaprak galeri sineği yılda 3-4 döl verir. Pırasa gövdelerinde, galerinin sonunda bulunan pupa halinde ve çok nadiren bitkinin altındaki toprakta kışlar. Zarar çoğu durumda ürün hasadından sonra tespit edilir. Yalancı gövde bölgesinde, dıştaki 3-4 yaprakta, tabana doğru yönelmiş neredeyse düz galeriler gözlemlenir. Büyüdükçe, zarar görmüş bitkilerin gövdeleri boyuna çatlar ve çatlaklardan patojenler girerek çürümeye neden olur. Bazen sinek tarafından zarar görmüş pırasanın yalancı gövdesi depolama sırasında pembeleşir ve çürür. Yoğun bulaşık bitkilerin gövdelerinde 5 ila 15 arasında larva ve pupa bulunabilir. Kimyasal mücadele, ergin sineklere, yumurta bırakmadan önce yöneltilmelidir. Larvalar gizli bir yaşam sürdürür ve kullanılan ürünlere karşı neredeyse savunmasızdır. En uygun an, sineklerin kitlesel uçuş dönemidir – Mart sonu-Nisan başı, ana yumurta miktarını bırakmadan önce. Uygun bitki koruma ürünleri: Vaztak New 100 EC %0.03 ve Meteor %0.08.